

1921

15-го Січня

Ч. I.

Ціна

2 корони

Орган Українського СТРІЛЕЦТВА на
чужині.

Виходить двічі на місяць.

62442/2

Видає Пресова Квітира при Українській
Бригаді в Німецькім Яблоннім.
Чехия, Нім. Яблонне, Барак Л.2.

Дня 3, січня святкувала Бригада уперше
Проголошення злуки вільної Галичини з
Вільною Великою Україною. Свято - яке ми -
з улого року зустрілося з рішучим спроти-
вом і через те не відбулося.

Та певні особи сходять зі сцени, а ідея
точ-не-хоч приходить наново до сили і на-
лежкої ій поваги, бо вона своїм корінням
сягає далеко глибше в здоровій психіці на-
роду, ніж це доглянути може короткозоре око.

Акт 3. січня 1919 року не мав би сам про
 себе такого значення, якби означав лише са-
ме проголошення недоспілої та недоконаної
злуки. З нього просвічує однаке могутня ідея
яка не старіє слів і яка не може зійти з дне-
ного порядку історії, поки не ввійде в жит-
ті, не стане дійсністю.

І задля цього глибшого змісту належить
святкувати день 3. січня. Він зводитиме до ку-
пи порівнених синів одної матері і давати
ім буде кожний раз спроможність глянути на
свої розбіжні й суперечні шляхи, стежити ма-
нієві з висоти ідеї, живої, істотної і чинної,
від самих початків нашого історичного істно-

її не в силі ніщо закасувати, бо вона
являється що-найзагальнішим і найвищим
висловом та останнім гаслом усіх наших
національних поривів і зусиль. Все ін-
ше - другорядне і менш то більш дочас-
бо проходить з подіями або особами, від
яких пішло або з якими звязалося. Тільки
на ґрунті загальної безспірної ідеї може
вирости всеохоплюючий провідний ве-
жит- дух народу. Тільки така сила, що зу-
міє з осередкувати і всі розбіжні та-
чії справити в одному доцільному напри-
кові, збере розбитий і заблудший народ
і зрушить його до дальнього переможного
історичного походу. Цей відбудуватись може
кількома шляхами, та - безумовно - по
одному плану, під одним проводом та в
напрямкові здійснення одної в с е н
родньої ідеї. Інакше повторятися
буде в безконечність отаманщина чи то
махнавщина так в кождій нашій збройній
акції, як і в зовнішній політиці.

Добро народу потрібне від нас сам-
опрдви. Шкода зуживати енергію на те,
що сталося і за її не може змінитися. Її

за велику ціну і всіми силами треба повернути на творення і будування кращого будущого. Такий наказ національного розуму, який може втратити лише: перші особи, гуртки, чи партії, але ніколи загал народу. Не вільно розходитись через те, що було, де-не марнующі ні сили ні часу-треба одностайно лавом стати до праці і боротьби за те, що повинно по-

нашій спільній думці бути.

Судів минулого народові поки-що не треба. У слушаний час він іх без сумнівної кількості. Тоді стане кождий, кому слід безпристрастний суд історії. Хто судить таєві той сіє вітер, щоб викликати бурю. Обвинувачення не в час руйнувати останню решту і куття ланцюгів лжи і злочинів, які ведуть до загуби.

Менше залежності від минулого, більше зважання на те, що буде: менше прирости, більше розуму- об чого вимогає від нас сучасний стан українського сподівання. Я.

Гр. Кругловий

Брати.

де шумлять і б'ять пороги, де Дніпро реве-,

Там зікани у неволі мій народ живе.

В ланцюгах душа і тіло, Дух його в ярмі-

Він блука як тінь недельна, стогнє у пітьмі.

А зрадлива доля набуть і не прийде,

Доки ій на зустріч сам народ не вийде.

У дніпрових хвилях чайка день і ніч квилить-

Та народ ії не чує: він як мarmur спить...

І вона сердечна плаче; повна сліз журбі

У зірок і скель литає: "Чом мовчать раби."

Зіроньки шепочуть: "волю мати буде

Хто любов до неї у душі розвуде".

Жалісно мовляє Збруч: "Дніпро, мій брате!"

Тільки мене тисне горенько прокляте...

Води мої - сльози, кров орлів підбитих,

Сам я знов невільник у ляків неситих".

Ластівка щебече: "Хто відвагу ма-

Той рабом не буде, той пута злома".

І Дніпро нахмурився, злетувався, рухнувся,

Покотились хвили..., весь народ проснувся.

Чайка білосніжна до Збруча летить-

Радісно співає: "Раб уже не спить..."

Лиш народ що плаче, зойка і сумує

Е негідний долі..., волі не відчує..."

Діли, а ПАНУВАТИ будеш

Діли, а запануеш - ,це клич старої римської діпломатії. Там,де не помогала сила,де хоробрість римських вояків була бессильна, розеднувала римська дипломатія одноцільний ворожий собі фронт,ділила своїх ворогів на поодинокі партії і побивала іх -іх власним оружием.

Тої тактики зачинають триматися польські політики в відношенню до справи Східної Галичини. Поверх півтора року триває польське панування на нашій землі. За той час були ініційовані різними способами, якими польські політики хотіли розвязати східно-галицьке питання. Зачался від терору. Перші польські відділи, що прийшли на нашу землю, стріляли, вішали, арештували без розбору всякого, хто лише мав відвагу назвати себе українцем. Й сплила наша землиця кровю мучеників, та слізами іх родин і цілого народу, що бессильно мусів приглядатися крівавомутанцю ворога, та безконечним терпінням своїх синів. Стари вохкі казамати російських форгів, бувши австрійські тюрми задоволялися з кождим днем польського панування на нашій землі новими жертвами ляцького режimu: такої скількості могил не лишила навіть безпощадна світова війна... Здавалося, що такого терору не в силі віддергати ні один народ, а особливо народ, який перене

насчастя, що так був виснажений як саме українське населення Східної Галичини. І на тім власні будували поляки свої

роботу, що часть того населення видають війною, розстрілами і турнами, а решта без протесту прийме польську владу над собою і в такий спосіб східно-галицьке питання буде полагоджено. Однаке скоро показалося, що такий рахунок цілковито хибний. Населення терпіло, маліло чисельно, але кожда крапля пролитої ляхами крові роздила нових mestників, приготовлена відплату, а головно обєднувала український галицький фронт до тої міри, що вже нині поважніша польська преса і частина суспільності розпочали на це звертати увагу польського уряду, стараються зневести дотеперішню політику терору на лагідніший шлях.

Цей перший період польської влади на наших землях закінчився повною нездачею ворога; недосягнувши мети, він викликав через неповинне пролиту кров нехіть культурного світа до польського уряду і міжнародну інтервенцію культурних держав в наш хосен.

Треба було полякам з іх дотеперішнього шляху завернути і винайти інший спосіб на знищенння гайдамацького-хлопського племені. В один мент зміняє польська політика свій вигляд, чи там краще сказати, прибирає два види. Один ли досі-безпощадний, що всіюм законним і незаконним способом нищитить дал-

що всякий присяга ініціальній спідомості,- другий - з гарними словами на устах про братерство обох народів, в оливній га- лузік міра й мішком /що правда безварті - отник/ польських марок в руці глядить се- ред українського суспільства таких, які далися взяти з ідейних, або таки прооте з гро- шевих зглідів на польсько-українську угоду. Ця друга фаза розвитку польсько-українсько-го співживоття на галицькій землі, много небез-печніша першої, бє ісли період терору нас ме- рально кріпив, сей другий зачинав розбивати наш досі одноцільний фронт. Як перші ластів-ки цього нездорового напряму - це конференції різних польських урядовців з провідниками політичних партій Східної Галичини. Іх роз- почав в минувшім році "намісник" Галичини д-р. Балецькі. Скликані ним на конференції провідники українського народу у Сх. Галичині зачали сей час на вступі, що справа Сх.-Галичини справа міжнародна, та що вони про- правно-державне відношення Східної Галичини до Польщі не думають з ним говорити; коли- він цікавився надухами польських урядов- ців і війська доконаними на укр.на- селенні, то радо послужать йому інформаціями. Перша спроба польсько-української угоди "в- домі" не удалася. За першу пішли другі, - іменно - трохи. З них купили свої поляки де- гілька одиниць, як Яцків, Твердохліб і т.д., які за польські гривні видавали на українсь- кій мові часописи /"Рідний Край", "Снова"/ і в них пропагували ідею польсько-україн- скої згрої. В дісничках тисяч прихідників

розходилася та отруя по Сх. Галичині. Йшла нищити сильного духа українсько-го народу, а щоб вона сильніше вплива-ла, заборонили поляки майже всі щирі українські часописи, щоб не було кому освідомляти та осторігати маси перед обманом. Але і тут перечислилися поль- ки. По перших числах тих газет перек- нався український загал, що тут щось в порядку, "Рідний Край" став знаним серед мас під ім'ям "Нерідного Краса" а під ім'ям його редактора п. Яцкова на- лежить в Галичині до найбільше опти- мізму і зневідповідальності. Пробував іще- щастя п. Вітос, польський прем'єр міні- стрів, раз з провідниками партій, дру- гий раз з війтами /яких більшість ус- новлена польським урядом/ і його стрі- нула та сама судьба, що д-ра Балецько-го, учув дещо про польські грабунки, крадіжки та волку іншу благодать, що і принесли ляхи на нашу землю, але ні один голос не заявив згоди на польсь- ження польсько-українського спору до- рогою угоди; не помогли всякі обіцян- ки автономії, укр.університету, польши на економічній полі і т.д. Українсь- кий загал мимо знищень, мимо муки, які йому приходиться переносити за його становиско в справі Східної Галичини. стоїть муром за самостійним вільним життям, а всякі одиниці, що йдуть в ро- рі з тим загально народним кричком, ставлять за однією скобкою, осуджуючи

їх діяльність. Тим дає доказ українській народ своєї надзвичайної сили і здатності до державної самостійності, де прінціп-діон і пануй-не находить серед наших мас ніякого примінення - так є в Галичині.

Та польська агітація не обмежується лише на Галичину, вона-особливо в огоряніх часах-случає й до нас, до української Бригади. Появляються тут численні листи з вільнені зі звязків Бригади, о дозвіл на поворот до краю, а опираються на тім, що нема кому на грунті робити. На щастя не багато між нами таких, що дають посуху тим зазивам, а колиб якийсь найшовся, що хотів би наш гурт кинути тому най виїснати товариші, що чекання має відповідну хвилю в Нім. Яблоннім, це також праця на "грунті", жа грунті ВСЕУКРАЇНСЬКІМ.

Хто той грут совістно загосподарить-тому Україна не дасть померти з голоду, а притуїть і пригорне до себе у всякій потребі як добра мати-добру дитину.-

0.

х:х:х:х:х:х:

000000000000000000
0-----0
о У К Р А І Н А . о
0-----0
000000000000000000

Тижневик "ВОЛЯ" подає: за "Посл. Новостями":

"В останні часи /по селах на Україні/ збільшилися реквізіції не тільки предметів харчування, але і обуви та одягу. Реквізіції переводяться так: до села посылають загін роздягнених червоноармейців, які тут же, роз-

дягаючи селян, одягаються. На чолі загонів стоять "тройки", в які входять командант загону, представник чрезвичайки і кат, який розстрілює "провинившихся селян".

"У ВАЛТСЬКОМУ повіті опірує кат на експедиція /"карательний отряд"/ під командою Стрижака, при ньому чекіст Шліде і кат Ткаченко. Отой загін зруйнував при подавленні повстання, шість великих сел: Вел. Секертарку, Менетку, Витурово, Поліц. Пересічене та Соборниково. В цих селах розстріляни 2500 жінок і дітей."

"УВЕСЬ хліб, що його більшевики збирають по селах на Україні .... відсилають його до Центральної Росії..."

ЦІНИ. На селі на Україні почувається гостра недостача харчів, особливо солі. Фунт солі коштує на селі 8000 руб., пуд ячменю - 5000 руб., жита - 8000 руб., пшениці - 1000 руб., чоботи - 250.000 руб., пара підошв - 1000.

"ПОВСТАНЧИЙ кінний загін ГУЛОГО який цими днями заняв Староконстантинів, направляється на Уманщину для з'єднання з повстанцями отамана Мордасевича."

"28-го листопаду в ВАЛТІ відбудеться селянський зізд. Обміркувались питання про мобілізацію... Селяне заявили: "Хоч вбийте нас у наших же хатах, але ми не підемо воювати проти братів

ЮРКО ЯВЧЕНКО.

Зла іронія судьби. В той час, коли інші народи світу відбудовують тріумфальні ворота для слави своїм національним героям, встілають живими квітками їх шляхи, для українського народу подишаються то там, то тут німі могилки його славних синів. І не стоять на тих могилах горді монументи; не кажуть "хто, за що" під ними лежить.

Пройдуть роки, зрівнаються з землею ці будорочки і ніщо не пригадає новому поколінню про тих великих героїв мученицької нації, які життя віддали в боротьбі за юрачу долю свого стражданального народу, за долю онучат... Підуть по нашій кровю змоченій, трудами засіяній землі співці-кобзарі, будуть шукати вони історичних памятників, щоб під ними вилити на струнах скорби чи радості спомини про учасників незмірно тяжкої боротьби синів України за волю і право. І не знайдуть. Тоді в страшнім гніві, розіб'ють свої кобзи і пошлють болючий докор сучасникам. Той докор, як проклон, повисне над минувшиною і онучата читатимуть в ньому осуд нашій байдужності, нашій непошані до національних героїв. А притихнуть співці, буде слабнити орлиний дух нашої України, потухне завзяття в серцях тих, про кого дба-ли погиблі смертью славних наші брати.

Ми живі свідки. На наших очах падали, борючись до загину непомітні, але дійсно великі герої сучасної, кріавої, безпощадної боротьби.

Тоті герої, що не слави і почестів побукали в масонських лъожах, що не тягли партійницькими глибоко злочинними шляхами свій народ на шибницю, що не кидались у обійми світових авантюристів, що не кланялись своїм ворогам...

То ті герої, що вийшли з народу і до останку були з ним відчуваючи його страдання.

Іх імена не записані в книгу себебивих політиків. Про них не згадано і в споминах тих, що під час боротьби тримались засади "зберегти себе для праці в майбутнім..." Нема іх і серед тих, які виповзли на Українськім сорії після хвилевого припинення боротьби лише тоді, коли чужа хліб-сіль стала гаркою.

Не згадано про них нігде.

Навіть не завжди близькі-рідні знають про іх долю. Тому то і є обов'язком свідків - сучасників передати іх імена будуччині для вписання на скрижалі національних героїв в ДОБИ відродження України. Хай намісць гордих монументів на іх могилах зашепоче червона калина, яку ми мусимо насадити. Під нею співці-кобзарі не дадуть загинути славі Українського Духа.

Про червону калину любив згадувати підкійний Юрко Явченко. "Я дуже бажав би" завін при житті. "щоб над моєю якось рідна рука посадила корчик калини. Хай би воно шелестіло, хай би

пташки на мій співали..."

З покійним у мене авязані найкращі спогади з нашого національного руху. Запіановсья я з ним уперше в 1918 р. в м. Харкові. В той час по всій Україні ширилось невдоволення гетьманчиною. Зростало воно і на Харківщині. Патріотична молодь ставилась вороже до московського реакційного впливу, що спанував уряд Скоропадського. Всюди говорилось про необхідність звалення сановитого узуратора. Від братів Грицька та Івана Холоднякових, що стояли близько до військових організацій, довідався я про підготовлення повстання в Харкові. В одній з військових гетьманських частин в жовтні довелось мені зустрітись з Юрком Явченком. Молодий з віку, з величими голубими очима, завжди похмурий і мовчазний він зробив на мене враження "розчарованого життям" юнака.

Гарного сірого сукна козачий однострій який облягав його струнку постать і сива з червоним Верхом вояцка шапка викликали приемне чутє національної гордості у тих, що свято вірили у відродження козаччини з її колишнім захваттям і традиційним убранням... В тій частині такий однострій мав лише Явченко. Де-хто з знайомих на мої запити про особу добродія в "жупані" поінформували мене, що то "запеклий шовініст". Від самого Явченка я дізвав, що за часів Центральної Ради він був серед гайдамаків. Оглянувши чи ніхто не стежить, Явченко потяг за червоний верх шапки і звідти виповз широкий з жовтою китицею гайдамацький шлик. "Ще прийде мент, коли зможу знова стати в

ряди гайдамаків..." тихо, але твердо сказав він. Тоді ж відкрився мені, що цій частині служить через те, що вона найсильніша від всіх перебуваючих в Харкові і що необхідно докладно знати, що в мій діється.

Розлучаючись на деякий час з ним, порадив йому бути обережним і тайну свого побуту серед гетьманців хоронити глибше. "Рація. Однак гадаю, що ви не зрадите..."

Коли вибухло повстання у Білій Церкві, живійшою стала підготовча до цього праця і на Харківщині. Розпочалась агтація, яка захистала у гетьманців віру в їх непереможність.

Українці-військові заклали явну організацію і тут знову я зустрінувся з Явченком.

Відбулась нарада, на якій ухвалено перебрати владу у гетьманських військових частинах в українські руки. Пере говори довели в перший раз мідочого. Явченко радив, як скоріше захопити ту військову частину, в якій він перебував і яка є аж надто богата зброєю. В склад делегації, що мусіла вести переговори війшли пор. Григорів, чет. Олекса Татур і інші. В той вечір з Явченком я йшов з наради до дому. Він грайв нетерпінням і весь час повторював "хоч би вже скоріше ранок". А ранком мусіли рішуче вимогати передачі нам зброї і всього військового майна. Прощаючись, він дав мені свій пістоль.

"Вам ще далеко йти, а вчір течний.. Та й завтра може стикнє у пригоді" киян він передавчи пістолет.

Другого дня гетьманські коалиція згоди -
лась уступити.

Стали до праці. Явченко пірнає в роботу. Після довгих відмлювань, згоджується обнати команду над курінем. Де ділась понурість, замкненість у собе.

Любив я дивитись на цього "шовініста" захиди замлоютаного, ні на хвилю не покла-
даючого рук. Палаччи широю ненавистю до
москалів габроняє підлеглим йому старши-
нам і стрільцям вживати російську мову, по-
шире серед них національну свідомість шу-
каючи инисти депсмісти навіть в карах...
Партійна хробливість торкнулась і війська.
В куріні Явченка всі як оден знаєть одну
лише партію: "волк самостійної України"

Та в Харксові нам не пощастило довго утіматись. Перед силкою більшевиків пересунулись на Волинь. Саме тоді наше військо під Сарнами зтратило надію стримати московську армію. На підмогу посилаються відступивши з Харкова частини. Зъ цеї хвили Явченко вже не бере участі в боях: під Сарнами, під Здолбунові і під Шелегівкою. Його болить дезерція з фронту старшин московської орієнтації. Одиночним засобом до підняття духу розпочавших впадати в зневідречі стрільців він бачить у власній само жертви. Під ворожими кулями веде всюди перед і в переді своєї частини перед ворогом впав смертью олавного козака і сина України. Під Шелегівкою, в межах самих тяжких боїв його підкосила сліпа ку-

ля підлоги московського наїзника.

Про Його смерть мені стало відомо по трьох днях. Зі своєї частини я у тоді Новгороді-Волинським Командантом станиці повідомив мене про прибуття мое розпорядження труду якось затого старшини 35-го піхотного полку.

Пригадує той день. Небо засліклось
густими ваджими хмарами. Над землею
стелився гуман, що наче скутував все
довкруги в жалобу... Потім холодними
країнами з хмар полились небесні
слези.

Треба дурснити. Доіхав відобрали труп пабітого говариша. То був Явченко. Довго не хотілось вірити, що він вже не жив. Синкійний, трохи пссинілі з ніжною замерзлою усмішкою на устах. На часі чорна пляма. То крізь застеклену рані.

Вся військова сім'я залоги є мнози
тисячна українська громада Новгорода
Волинського склила свої голови цер-
тілом самостійника героя, коли старши-
старшини на руках несли його на цви-
тарі... На мсиглу Йому положило війсь-
ко вінок і на чорній гасмі написало:
"Вірному, чесному брату і другові."

У нього десь на Харківщині залишилась старенька мати, про яку локійний часто при житті згадував і тішив себе надією обніти її вільними руками.

Не судилось...

Гриць К-вий.

хоккокхокх

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Велика Україна живе під ще пору дуже тривожним і бурливим життя. Скрізь горять повстання проти московської більшевицької влади. Повторились численні відділи повстанців, до під проводом своїх отаманів ведуть успішні бої. По іменам надмі відомі такі отамани: Махно, Тютюнник, Зелений, Струк /наступає на Київ/, Бурлак-Гончар, Чучупак, Пирховка, Грейст, Кича, Лазник, Волинець, Соколовський, Гуз, Ангел Магомет, Залізняк, Сатана, Магдалевич, Вожко, Шакиро, Стеценко, Шепель, Мичуда, Руба, Клітва.

Населення іде з ними.

До них перейшла також і частина війск Петрови під час відвороту його за Збруч. Злучились вони разом з Тютюнником в районі Деражні.

Найбільші бої ідуть в околиці Одеси, Жмеринки-Проскурова, під Київом, в Брацлавщині /от. Голуб/.

З тих же причин вождь Російської червоної армії ТРОЦЬКИЙ видав дуже гостре розпорядження, приказуючи забирати майно і бомбардувати села разом з населенням як що вони були б по стороні повстанців або робили опір розпорядкам совітської влади. Приказали брати також закладників і в разі несупокоївності стрілювати їх.

Яка ж причина цих повстань, що роблять самі селяни і то проти правительства, яке завсіди голосило себе робітничо-селянською владою?

Причин багато.

Найцікавіше це те, що червоні московські

надідники поводяться на Україні не як в краю братнього народу, що разом робив революцію проти царського насильства, що разом бив Денікіна і Врангеля, - але як на завойованій землі. Вони прийшли на Україну, щоб використувати її природні богацтва, зневажити народне добро, подіяти права українського народу, занехтувати його мову... Їх метою є підчинити московському впливові Україну, щоб надалі легше було порядкувати нею з Москви.

По містах засіли чужеземні червоні війська, понасилано з Москви чужих. У країні комісарів і ніж "рядити".

Почалась боротьба між містом, а селом, що не хоче давати харчів, за які нічого не дістаеть. В відповідь на це на села висилаються карні експедиції чужих війск, що грабують і нищать населення.

Правний володар землі Української народ України не має ніякої участі в правлінні. Усюди рядять сотки і тисячі чужих урядників, котрі користуючись необмеженою владою не забули і царського способу давління України.

Найкращим людям, лише тому, що вони Українці, не дается зможи продзювати. Під покришкою контраволюціонерів висилают іх коли не на той світ, то в далекі московські губернії.

Тому-то і всякі хоч би і гарні ідеї і думки, але головені нещиро і то людьми ворожими до усего, що носять на с

бі відбиток українського - не можуть зна-
йти відгомону серед українського загалу.
З тих причин не принілась на Україні дум-
ка про комунізм землі і радянський спосіб
правління.

Українське село зажило окремим життям.
На зверх відбивається воно, як може, від
чужинців, що тягнуть за собою ревізіції
чи то оружно, чи ховаючи хліб закопуючи
у землю.

По селах потворилися спілки-кооперати-
ви, що розділюють товари і запаси оскіль-
ки іще де-то залишилось. Вони заряджують
задбільша і цукроварнями-цукер це тепер
наче гріш на Україні.

Нераз і робітники з цукроварень при-
ведиться боротись з більшевицькими під'є-
ками в обороні свого майна, як пр. недав-
но в Енгурці і Андрушівцях. Ті, так звані
"селянські спілки" іменують отаманів і
переховують зброю щоби мати чим відбитись
в разі нападу.

І це, що більшевики не зуміли зднати
собі селян, що вони виступають усюди
нemов "опричина" у гнєті України уважа-
ючи іf своєю кольонією - це і єсть одна
з головних причин безперервних повстань.
Бо ж через три роки революції народ над-
то преэрів і зрозумів, що ніяк йому зре-
чись свого українського імені і підда-
тись чужинцям, що ніяк дозволити чужому
стати господарем в Його краї.

Він сам хоче бути хазяїном на своїй
землі і сам організує місцеві одиниці-

села що зібрани докупи стануть ос-
вою нового ладу на Україні - САМО-
СТІНОЇ Української Демократичної
Республіки.-

М. Т- -кий.

XIX:XIX:XIX:
С О О С О

ВІД ПРЕСОВОЇ КВАТИРИ.

Оцим звертаємося з просьбою до всіх
наших робітничих відцілів і відокрем-
лених військових частей, яким вислали
ми два перші числа "Українського Стрі-
ця" допомогати нам так додісами про
свое життя, увагами й порадами, як та-
ї надсиланням заплати за можне отрим-
не досі число.

Ми хотіли б, щоб "Укр.Стрілець" був
змістовним і цікавим та служив вірю-
рідній справі як і всьому загалові у-
країнського стрілецтва й старшинства
на чужині як найуспішніше. Мета "Укр.
Стрільця" не є бути тільки газеткою,
але вона далеко вища: бути ідейним
туючим і освідомлюючим ідейним органом
для всіх останків колишньої українсь-
кої збройної сили, розкинених в межах
Чехо-Словаччини.

З другого боку не менше важноє є та-
ж і матеріальна поміч. Вона буде зо-
всім достаточною, як що сотні присла-
тимуть нам правильно заплату за отри-
мані числа.

В справі часопису належить звертатися
до Пресової Кватири укр.Бригади
бат.ЯГЕМС, а не до пор.Міллера, який з
пресовою кватирою не має ніякого зв'язку.

П.К.У.В.

Пилип ГОШОВСЬКИЙ.

К А С І Н Ц І .

Не знаєте їх? І хто ж іх не знає! Їх іла громадка в таборі в Ліберці! Сейчас їх пізнаєте. Кожний з них у жовто-зелено-му, американського крою плащі, в шапках у-країнського крою з сіро-зеленого італійсь-кого сукна, в черевиках з широкими носами та італійськими обмотками. Де які з них досі носять правдиві італійські з високим дном та великий дашком шапки. В вимо-ні де-коли почуєш вмотане італійське сло-во, а корони часто називають лірами, сотики-чентезімами. Часом називають їх також "Іта-лійці", або з погордою "Лазароні". Тв це все неважко.

Важніше це.

Касінці своїм особливим поведінням вирік-няються від прочих мешканців табора. Зви-чайно держаться разом дійсно по словам пісні "Лазаронів", яку принесли з собою, а саме: "держімся хлопці Лазароні". Ходять ю-ди небудь, зійдуться в товаристві, чи де на забаві... зараз і побачиш: це Каоінці, а це інші.

Вони приїхали до табора в Ліберці дня 6. вересня 1920 р., славним транспортом з Лебрінга через Лімц. Цим самим транспортом, який по ріжним інтригам із ріжних сторін, був здерганий у Ліпцу на станції через чо-тири дні і аж після ріжних старань зі сто-рони нашого правительства у Відні, остаточно виїхали звітам, та дня 6. вересня станули в Ліберці. Ще майже пусткою стояв табор, як Ка-

сінці в йому замешкали. Пізніше напли-вало чимраз то більше бездомних... і поселялися поруч з Касінцями і по якімсь часі ожив табор. Повстало нова "українська оселя" на чужині.

В перших днях свого приїзду, Касінці творили в таборі абсолютну більшість. Їх приїхало числом сколо 300... і як рухливий народ, навчений неволею, почали жити..., жити життям, яке вважали за найдужче, та яким було можна. Вони при-везли зі собою бібліотеку, аптику, скрипки своєї власної роботи, контра-бас, ноти і свою організацію.

То Касінці.

Назва їх походить від містечка Касі-но в полудневій Італії, де вони через довший час пробували в неволі.

При головному залізничному шляхови Рим-Неаполь у стін гори Монте Кассіно мов ластівчине гніздо причіплене до боку місточко тої самої назви. На го-рі над містом висить розвалений ста-ринний замок Еокка Януя, , а на вищій горі друга величава будівля-за-мок-монастир о.о. Бенедиктинів. Між го-рами за містом при річці Паніго-роз-лодився великий табор полонених з рядками побудованих бараків, обведе-них довкола високим сірим муrom.

От тут жили отсі Касінці.

Касіно, Касіно. Довго ти місбуть сток

тимеш у памяті Касінців.

Касінці пізналися блиże в 1918 році, після розпаду Австрії. Тоді то цей самий табор зароївся своїми мешканцями. Виглядав він мовби величезне відпустове, чи ярмаркове місце... повно прочан.

Ось тут у морі чужинців-Касінців зійшлися і пізналися Касінці-українці. Тут перший раз вони зійшлися під червоним дахом обширної мурованої славної дванадцяти бараками. Тут зорганізувалися в Українську Громаду, тут святкували Николая, Різдво, Йорданські свята, тут відбувалися іхні товариські сходини, де часом сварилися, тут святкували пам'ять Т.ШЕВЧЕНКА, тут відсвяткували Гарний своїми незатертими споминами, незабутний вечір народної пісні, тут згадано академією українську літературну трійцю, тут вшановано пам'ять Франка, тут співали Касінці народні гагілки- а образ старенької церковці й дівчат при церкві, переносив Касінців до дому... на маленький момент, на одно Христос Воскрес... І так хотілося крикнути вольним горлом з цілої сили, щоб аж вольна почула країна.

Тут... Тут і не одну слізку не один з касінців пролив нишком, ховаючись від насмішкуватих товаришів касінців. тут не один раз зітхали тяжко касінці на немилівісти з рідного краю і тут не один щасливий, радісний промінчик проник аж до найглибшої, найбільше скритої глибини українського широго серця... Тут...

Тут боролись касінці. Так...

В затишку, де тихо мрійно споглядала го-

ра Каїра й усміхалась лукаво лиса Мілена, та дрімав спокійно Верблюдин Горб. Тут боролись касінці. Вони боролись зі своїм сердцем. Тоді, коли серце стомлене, безнадійне казало спущати руки, розум заважав держатися. Книжку в руки! Не марнати часу. Україна жде... Жде своїх сильніших на душі і тілі, придатних до праці на своєму загоні. І йшов важкий, завзятий бій... у нутрі касінців і ждав з них кожний стомлений і нишком питав: "що побідить.., що побідить?"

Такі хвилини одчаю, лагодила збірка, лагодили сильніші духом товариші-касінці. Одні впливали на других. Сильніші підтримували слабших, подавали ім братню руку, поліщаючи їх на дорозі зневір'я і очайдушності.

Зі зими 1918 на 1919 рік, касінці зорганізувалися в товариство "Українська Громада", якою цілею було виступати все і всюди як одиниця, та самообразуватися.

І серед моря чужинців, можна було сей час іх пізнати.

Вони майже всі мешкали разом, разом ішли до спільнотої столової, разом проходжували по спільному грищі, разом розмовляли перед своєю баракою, мали свої осібні курси, як: торговельний, правничий, музичний італійської, французької та англійської мови, а пізніше шоферський курс, музичний хор і т.и.

Своїм поведінням, та своїм дружнім, може родинним життям, вони звернули на себ-

увагу чужинців /німців, мадярів/, які ревнівим оком споглядали на українську громаду і брали собі її за примір. Так,,це було колись, що в Касіні. Хочеться тепер складти їхність, той добрій,. Може бути, що це тому тільки, що українська громада була там найменша, бо коли німецька громада числила около 1200, мадярська 600, українців було всього около 130.

Касінці були одною немов родиною. Не було одної вістки, щоб усі її не візнали, не було листа щоб його усі на голос на зібранні не перечитували..., тим більше, що "Громада" видавала часопись так звану "Нові Вісти". Ця газетка була видавана в одному примірникі. Ціле товариство сходилося підвечір до дванадцятого брака, де черговий редактор відчитував на голос ним зредаговану і ним написану газетку. Після газетки відчитувано звичайно приватні листи. Це були вісти з рідного краю... Ах, з яким нетерпінням кожий чекав на них, а вохи так рідко налітали до касінців. Вістий, вістий з рідної землі хотілось касінцям, особливо на весні 1919 р. Маленькі баламутні вістки, подавані італійськими часописами були скупі і так боламутно зредаговані, що з них не можна було мати найменшого образу про життя й політичне становище в рідному країні... Чулося тільки, що і Рутені в Галичині, і Українці є большевікі

напастують спокійну Польшу та не дають їй дихати. Із моря і суши острілюють Львів та пруть цілом силом, щоб його забрати... А та-

кі вісти так рвали серце касінців, таку тугу насували, такий важкий камінь звалиється на груди... - та не піддавалось серце. Воно вірило. Вірило, що скоро прийде хвиля свободи, хвиля, коли відчиниться брама і касінці вийдуть із тих нудних бариків з поміж сірих мурів, попрощають напрасні дики скелі Аbruців - і прийдуть там, де так чим хотілося.. Та хвиля ця моя фата моргана, зникала - втікала з перед очій, а касінці все дальнє оставалися з давно вже пізнаними сусідами, скалистими горами, сірими мурами і млинським шумом за муром та бистрим потічком

Ніхто не відповідав на меморіали, які касінці посилали і до наших обох правителств і до Найвищої Ради в Парижі і до Римського правительства. Ніхто не інтригувався готовістю касінців вступити до уформованих в Італії українських легій. Ніхто не виявляв охоти закласти такі легії, а касінці все ще вірили, що презінці "вони люди...". Антанта, Вільзон, 14 точок самоизначення народів... і мосив кожний в собі окутану радістю глибоку віру. Тепер якраз грийла хвиля і на нас. Повстануть усі понедолені народи. Повстануть.., бо з заходу йде для них сподіда. Захід врешті прийшов остаточно до того мудрого переконання, що всі люди, всі одинакові, всі рівні.

Тимчасом в табор загострила страшний гість. Тиф. Падав народ... кільканадцять трупів винесено з табору на поблизу цвинтаря, де сторцем, густо побіч себе

складали у глибокі ями мешканців Бескиду, з над Дністра і Буга. І без попа і без "віч-
чая пам'яті" ждуть трубки великого воскре-
сення.

А дома їх так ждали.

Касінцям старшинам жилося трохи краще ніж стрільцям. Голодували 1918 і в почат-
ках 19 року і одні і другі, а надто тоді, тк замкнено табор цілковито з причини хоро-
би. Та касінці любилися на чужині. Ділили-
ся тим, що мали. Вони заходили харі татив-
ну поміч, та допомагали кому могли і як
могли. Во й не всім і не все можна було по-
могати. І до шпиталю до хорих був доступ
гостро заборонений.

Як горе щоденним гостем у чоловіка, тоді
вони стається зовсім насуцьним хлібом і чо-
ловік привичається до його, вони пере-
стаде бути у його горем. Так. Був у Касіні
один полонений драб ще з Трипілітанської
війни. Скоро касінці почули, що цей чоло-
вік дуже вісім літ в неволі, ніхто не вірив,
що зможе людина замкнена, так довго жити.
Нікому не прийшло і на думку, що вони, ка-
сінці, задержаться ще через майже два ро-
ки в тих самих шурах. Так... Касінці приви-
кали до горя і в горю лице касінці висе-
лилося часами, а гумор цей вливавши вони в
гумористичні часописі "Лаздроні".

Хор піддержував духа та його бадьорив. Касінці творили, або перетворювали старі
пісні, бо ніч не можна було нізвідки дісто-
ти. Один співав, другий залисував на ноти,
гармоніював, росписував по голосам і йали
хори. І неслась пісня... стихійна - мила.

О, пісне, пісне. Ти одна являлася Ін-
вечірним подувом минувшини, а ранчею за-
рею будуччини.

Ти ожна одушевляла їх, голубила і ко-
лисала. Ти одна...

Вона, пісня, говорила мило-звучно, чи-
стою мовою до касінців, загнаних далек-
на чужину. Рідне слово було святими
реліквіями - якими дорожив кождій та
їх цінив.

Одного разу приїхав до табору свіжий
полонений. В Наплечникові мав він свої
декілі річи позавині в українські
країси часописі. Касінці розкопили
ті кусники часописів як дорогу духо-
ву поживу. Хотілося ім друко-
ваного рідного слова: а його так мало
було... Декілька книжочок, які деято пр-
віз зі собою, перечитували по кілька р-
зів.

Згодом прийшла поміч. Жадні душі ка-
сінців напоїлися остаточно даром аме-
риканських, українських товариств, та р-
едакцій. Читав кождий прислані газет-
ки так довго, аж команда їх заборони-
ла... і тоді знов стало сумно у табо-
рі.

Писаний неперіодичний журнал "Поло-
нений", був видаваний групкою ініціято-
рів, для плекання чистоти мови, літера-
тури, штуки і науки. Журнал по прочита-
нню складано, архівареви, а пізніше пе-
редано "Національному музею у Львові".

Літературно-науковий кружок Ім. Іва-
на Франка "старається пригадати касін-

цям забуте з нашої літератури, а крім того підохочував молодих спосібних людей до творення. Новоскладені твори поміщувано в "Полоненім", або відчитувано іх на зіbrанні товариства. Після відчитів н.пр. "Природа в поезії"; "Нові напрями в літературі", "Мистецтво на Україні" і т.п. велася діскусія, де обговорювало прочитане, доповнювалося відчит, або його поправлювало. Першими відчитами були виклади української граматики, та найновішого правопису.

x:x:x:x:x:x:x:x:x:
0 0 0 0 0 0
x 0 0 0 x

ЛІСТ до Редакції.

"До Хвальної Редакції Українського СТРІЛЬЦЯ".

Робітнича партія 2 л.п. складає от-
сим щиру подяку за висилку "Українсь-
кого СТРІЛЬЦЯ" і просить на дальнє-
будуче не забувати про неї, а своєю
цінною часописю підкріплювати і під-
держувати здорового і бодрого духа по-
між нами. Рівночасно прийміть від нас
як найсердешніші желання веселого і
рішаючого для нас всіх Нового Ро-
ку. Гаразд. Терезін, роб. партія 2 л.п.
11/1-921*.

Від Редакції: Широ дякуєм за побажання.
Ваші желання є глибокою нашою вірою.
Дописуйте про своє життє-буття. Часопис
висилаєм.

З життя УКРАЇНЦІВ.

на чужині.

Нам лишуть: ЧЕСЬКІ БУДИЙОВІЦІ. При укр. роб. сотні під командою чет. Созанського відчинено д.2 грудня 1920 стрілецьку читальню. Головою вибрано стр. Первусяка, а скарбничком стр. Лідзая. Щодня сходиться на спільні читання книжок і часописів /"Вперед"/ "Укр. Пралор" і т.д./ більше 50 стрільців, після чого відбуваються також товариські гутірки і забави. З присутків, які дає читальний буфет, закуплено грамофон, стереоскоп, машинку до електризування і т.д. для уприємництва товариських вечірів на чужині. окрім цього читальня змогла до цього часу справити великий образ Шевченка і український синьо-жовтий прапор за 400 К. Драматичний гурток виставив дві комедії з вояцького життя п.з. "Маркиранти", "Пропав бефердерунок". Команда сотні уладила школу для лідтаршин, де побіч викладів військового змісту подавалися також і загально освітні "Що се електрика", "Хто були гайдамаки" і т.д. /викладав чет. Созанський/. Цими днями знову зачинається курс модерного кошикарства. Святий вечір зустрічала сотня спільно по українсько-народному обрядові. Стр. Луців вносив вівсяного "діда" зі святочною промовою.

ХЕВ - ЕГЕР. Тут приміщені одна укр. роб. сотня в силі 78 стрільців. Поруч військо-

вого вишколу на стрільниці і робіт при ле-
тунах і військових магазинах відбуваються
вечірнimi годинами лекції команданта сотні
чет. Осадчука з історії України. Чеська війсь-
кова влада відноситься дуже прихильно і ци-
ми дніми приобіцяла дати стрільцям білизну,
обув і однострої. Дуже відчувається брак кни-
жок і часописів.

ЛІПНІК на Моравії. Після отримання "Укр.
СТРІЛЬЦЯ", який зробив нам немалу несподіван-
ку, повідомляємо Вас про наше теперішнє по-
ложення: наш відділ /38 людей/ інтернований
тут вже 5-тий місяць. Харч доволі добрий і
одіж отримали не лиху. Плату побільшено нам
з 50 сот. на 2,50 К. денно /рооітничій до-
даток/ однаково так стрільцям як і старши-
нам. Мешкаємо в бараку і робимо службу чи то
з крісом чи як дехто по канцеляріях. Маємо
малу українську бібліотеку та деякі укр. ча-
сописі. Від Вас рівно ж отримуємо. Інформацій-
не бюро воєнного переходового табору, О.Кіце-
ра".

Кошиці. Коло нас нічого цікавого. Дня
13 грудня 1920 оглядав наші сотні от. Ш. з
Праги. Тепер тут до нас починають приходити
люди з армії Петлюри, яких інтернували бу-
ли Поляки. В половині грудня приїхало через
Царгород 15 укр. повстанців з Катеринославчи-
ни, які під час наступу більшевиків на Вранге-
ля були на Кримі і через те не могли повер-
нутись до своїх і мусіли втікати за границю.
Розказують, що укр. селяне дуже вороже настро-
єні проти російських більшевиків,

які іх ищуть, де тільки можуть. На ве-
ну, якожуть вони, будуть загальні по-
стання проти росіян по цілій Україні.
Найгірше на Україні є те, що там нема-
ніяких ліків, а хоріб велика сила.

ВЕРНО на Моравії. Тут перебуває 14
українських студентів, переважно stu-
dentів ветеринарської академії. Біль-
шість - члени Бригади, декількох при-
їхало з Галичини. Поруч з українцями
учається тут із чужинців Серби, Москви
і Болгари. Останні ставляться ще
найприхильніше до Українців. Серби
ятелиють більше з москалями. Відноше-
ння чехів до нас дружнє. За для малої
кількості українці не творять ніяких
організацій посвячуючи весь час нау-

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ: В попередньому
числі "Українського Стрільця" в звіде-
ленні про життя української робітничо-
сотні в М с с т. піддано через недога-
хібно називсько Команданта, який веде
рівночасно просвітню живу роботу в
сотні. В ним чет. САВУЛА - а не як бул
ломилково написано чет. СУВАЛА.

-000000-

З хінцем грудня вийшло число 2 "У-
КРАЇНСЬКОГО СКИТАЛЬЦЯ", який видає ку-
турно-Просвітний Кружок табору в Лі-
БЕРЦІ.

-000000-

Що діється в СВІТІ.

РУМУНІЯ. Міністр-президент АВЕРЕСКУ заявив на днях, що Румунія не має ніяких претензій до північної Буковини, яка є українською, та вичікує в тій справі розглядання Східно-галицького питання.

ПОЛЬЩА. Прем'єр ВІТОС має внедові уступити. З кінцем грудня м.р. він відбув другу свою подорож по Галичині, та почув богато захучої правди під адресою польської господарки у Східній Галичині.

АМЕРИКА. Американські українці задумують з нагоди скликання конгресу до Вашингтону порушити справу Східної Галичини. Звісно, що б. президент Америки Вільсон згодився на висилку війск Галера до Сх. Галичини, та на ставут для цього краю в рамках Польщі. Тепер хотіть укр.американські сенатори і посли виселити ента п Гарді нга направу цеї країни, яку Америка нам вчинила.

ЯК ВІДЕУДОВУЮТЬ ПОЛЯКИ СХІДНО-ГАЛИЧИНУ.

"Вперед" доносить, що поляки зачинають відбудовувати знищений край від сего, що дримінчені на це фонди розділюються на будову знищених війною поміщиків у Сх. Галичині.

Сх. ГАЛИЧИНА. Кандидати на воеводів. "Вперед" подає, що кандидатами на "малопольських" воеводів суть: КОНІЦКІ для Львівського, БІСКУПСЬКІ для Тернопільського, а щоб і чортви / себ то для українців/ отарок дати-гр. католиків ДЕЦІКЕВІЧ-для Станіславівського воевідства.

РЕВІЗІЇ у Львові. І січня ц.р. перевела Львівська поліція ряд ревізій у різних

українців та в великих товариствах.

ПОЛЯКИ зачинають з а с т а в л я ти На основі умови зі Шведським тов.

Кедергін передали польські телефони в шведські руки на протяг 25 років. В ТЕРНОПОЛІ заняли ляцкі жовніри театральну салю "Міранського" Брацтв і тримають там свині, вівці і коні.

В ДРОГОБИЧИНІ завели ляхи панщину і наказують селянам звозити собі дрова тощо - за ізду 2-3 миль одержують селяне квіти на 25 марок / себ то біля трьох чеських корон/. Хто не слухає проказу, його замикають в тюрму.

ПІЛЬСУДСЬКИЙ до П а р и ж а . На дніж одержав Пільсudський запросини французького уряду приїхати до Парижа. З цеї нагоди твердить польська преса, що ходить тут о завязане дуже важної для Польщі французько-польського союз. Між іншим, назначує "Нова Реформа", що на такі запросини рішився французький уряд аж тоді, коли остання спроба відресити стару Росію / похід Врангеля/ не поведлась. З того висновує згаданий часопис дальший вислід, іменно, що місцем Росії має тепер заняті Польща. Поруч з ликованим польської преси відчувається повне вагання.

В останніх іменно часах дается відч

вати сильний розріз між інтересами Англії та Франції; з природи річи свент. ворогування Англії проти Франції перенесеться і на приятелів цеї держави - в тім випадку на Польщу. Ставить проте польська преса своїй суспільності питане, чи користі, які принесе Польщі приязнь Франції не будуть меншими шкоди, які їй принесе вороже становище Англії.

ПАРЦЕЛЯЦІЯ Східної Галичини. Як ми вже в попереднім числі згадували, ухвалено в Польщі аграрну реформу. Дідичам полішено до якогось часу право свободної продажі землі. Ось і користують польські дідичі з цього права і продають українську землю між ляцьких зайдів, та стараються таким робом скольонізувати поляками нашу землю. На найсильніший парцеляційний рух слідно в повітах Тарнопільськім, Гусятинськім, Скалатськім і Збаражськім - так перейде найкраща подільська земля в польські руки.

Проти цього противаконного поступовання поляків запротестували наші заступники в Женеві, а також делегати громад з нагоди побуту польського прем'єра ВІТОСА у Львові.

ВОЛГАРСЬКИЙ президент міністрів Стамбулінський відбув подорож по Чехо-Словаччині, Польщі і Румунії.

Югославія, яка в досить напружених відносинах до Болгарії виступає гостро проти приєднання, яке зладжено Стамбулінському в Празі.

АНТАНТА захадала цілковитого розоруження Німеччини. Німеччина відмовилась мотивуючи свою відмову тим, що непевні відносини на Сході і протидержавні наліями в самій таки державі вимогають мілітарної сили.

ІТАЛІЙСЬКІ клопоти з д **АНУНЦІОМ**. Анунціо візваний італійським урядом здати Реку відмовив сповнення цього завдання, через що наразився на війну з Італією. По короткій блоцаді Реки, взяли її державні італійські війська приступом, а сам Анунціо має бути ранений.

Д.

x:x:x:x:x:x:x:x
о о о о о о

В. ПАЧОВСЬКИЙ.

КЛОНОЮСЬ МОГИЛАМ.

Клонюсь могилам хованих в крові,
Клонюсь гробам, де сплять серця живі.
Клонюсь іх тіням, що між людьми йдуть
І моїм дітям тугу принесуть.

Там зацвіте в тернах пролита кров,
Там сцилиться роздерта хоругва.
Там згинуть по тернах мої сини
І вдарить плач з могил, де сплять воїни
І шестокрильми вилетить іх дух,
І втягне іх в століть великий круг
І вилетять орли з кровавих стін
І крильми вдарять у великий дзвін!
За кров, за рани, за печаль, за сум,
За біль земель роздертих нам на глузі
За здоптану хоругву - у наш храм
Прийде година плати ворогам!

З життя в ТАБОРІ.

СВЯТО ЗЛУКИ. Дня 3 січня в дволітнію річницю проголошення злуки Галичини з Великою Україною відбулась заходами Просвітного друку Бригади академія в салі Шіценгавау. З програму увійшли: 1.Бригадійна оркестра "Покід", 2.Промова хор.М.Терлецького.3.Хор стрільців і підстаршин "Вже більше літ діти".4.Декламація пор.Холодного:Олесь "Відродження Країни". 5.Оркестра:"Пісня без слів".6.Промова сот.Фавіцького.7.Хор стрільців "Сміло друзі" 8.Декламація чет.Барниш: Шевченко "Розріта Могила".9.Оркестра "Увертюра".10. Кінцеве слово генерала Курмановича і хор стрільців :"Ще не вмерла Україна".

Основною точкою свята була змістовна промова хор.М.Терлецького, яка приступно і цілово висувала присутнім ідею єдності українських земель в усіх важливих фазах історичного розвитку нашої державності починаючи із Володимира Великого. Підчеркнувши як лід оту велику духову роль, яку відограла Україна в історії національного відродження Галичини, видаючи таланів тоб міри Шевченко, промовець перейшов до останньої пропри переведення нашої національної і територіальної злуки, якої видимим пам'ятником виступає форт з 3 січня 1919 року. Переводо- візучні аналогії з історії італійського, французького і німецького зedнання промовець піддав історичну переходовість і самозрозумілість отих всіх перепон і труднечів, з якими в хвилі великого політичного і соціального перевороту мусіла зустрітись спротивлення і у нас. Та не вважаючи на те,

ідея єдності мусить перемогти,бо поки вона не здійснена, народ не може почуватись цілим та дужим і так довго його організм знаходитись буде до певної міри в стані духового і тілесного каліцтва і тін не спочине поки його не позбудеться.

З другого боку промова сот.Фавіцького, як представника надніпрянської України мала на меті зясувати значення Галичини для України взагалі, а зокрема підчеркувалось в ній роль Галичини в історії останнього нашого державного будівництва.

Свято тривало коротко, але було поважне настроєм своїм, у всім відатніє. Бригадійна оркестра під орудою булавного Барана, хор стрільців під проводом хор.Л.Кульчицького як і декламації пор.Холодного і чет.Барниза доповнювали і прикрашували свято з артистичного боку успішно і гарно.

Закінчив свято коротким та злучним словом Командант Бригади генерал КУРМАНОВИЧ зложивши подяку гостям, а в після мірі представниками чеської влади майорові ЯНЗІ за те, що своєю присутністю вшанували свято; підчеркнув загальну свята для нашого національного визволення. Силу народу творять головний чини національні додатні традиції, які треба дуже вшанувати, любити й цінити. Вони пробивають надрові шляхи до

перемоги. Опілком "Слава Українському Народові" і гимном "Ще не вмерла Україна" закінчилось свято.

А.

*****

СВЯТВЕЧІР. - в таборі, вже другий вечір на чужині, був менш привітливий ніж звичайно. Без снігу, тріскучого морозу і зорянаго неба... Чорна розмокла болотна земля зедналась у кроміній пітьмі вожкої холодної ночі з насупленими надпухлими мякою хмарами в один важкий пригнічуєчий образ осінної хлядовиці яка у нас звичайно бував у задушни а майже ніколи на Різдво! Та жайдамітніше то те, що якраз під сам Святий Вечір погасли електричні світла в бараках і весь святковий табор залишив у предвічні темнощі. В міській електродні зіпсувався один мотор немов наперекір, немов навмисне Місто відмовило під сам Святий Вечір українським баракам світла.

При тускливій світлі каганців і лоєвих свічок відбувався наш різдвяний правник, розносився агути рідної коляди - якось несміливо і немов сумовито. Застигла веселість, не виявилась балачка. По тьмавих закутинах бараків сковигалась туга, думки окутували якісь непроглядний туман. "Дай Боже слідуєчий Святий Вечір зустрічати на рідній і вільній землі" - підбадьорував один одного добрими повіньованнями. І тут віталювались очі якоюсь країною надією, а душа вглиблюючись у темнощі шукала відради у своїх ясних при-видах, із тускливих промінчиків каганцевого

22.
світла ткала прядиво країної будуччини. Все життя замкнулось в бараках. Тільки колядники з стрілецького хору ходили "со звіздою і вертепом" від бараку до бараку і розносили усюди гомін, бадрій настрій, знайомі святочні почування. З дрібних, а щедрих лепт вібрали 1241 К., які згідно з волею стрілецького вишлесться на поліпшення долі Гуцулів. Ось як пройшов наш другий Святий Вечір в таборі - о, коби і останній.-

А.

*****
oooooooooooooo

ПОШТОВА СКРИНЬКА.

ПРАГА. Іван Романець. 10 корон передали від Вас одержали.

ХОМУТОВО. Степан МАЗУРАК сір. Зворот 9 к. 40, бібліотечної кавції зараховано на передплату.

"Просвітного Ніружка"

Оголошення.

Проситься
товариші скрописарів /стенографів/ першого курсу звертатись у всіх скрописних справах з поданимм докладних адрес.

Пор. ЕРСТЕНИК Микола.
1 Укр. Бригада в Німецькім Яблоннікі

х:х:х:х:х:х:х